

Briselē, 2026. gada 3. jūlijā
(OR. en)

11123/26

ECOFIN 913
UEM 317
SOC 442
EMPL 244
COMPET 857
ENV 833
EDUC 299
ENER 455
JAI 893
GENDER 130
JEUN 173
SAN 531
ECB
EIB

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	PADOMES IETEIKUMS par Horvātijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

Pielikumā ir pievienots minētais Padomes ieteikuma projekts, kas ir pārskatīts un par ko ir panākta vienošanās dažādās Padomes komitejās un ko galīgajā redakcijā ir sagatavojusi Ekonomikas un finanšu komiteja, balstoties uz Komisijas priekšlikumu COM(2026) 211 final.

PADOMES IETEIKUMS

par Horvātijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ¹, un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

tā kā:

- (1) Regulā (ES) 2024/1263 ir precizēts, ka ekonomikas pārvaldības sistēmas mērķi ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Regulā ir noteikts, ka Padome un Komisija Eiropas pusgada kontekstā veic daudzpusēju uzraudzību saskaņā ar Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) noteiktajiem mērķiem un prasībām. Eiropas pusgads jo īpaši ietver konkrētām valstīm adresētu ieteikumu formulēšanu un to īstenošanas uzraudzību.
- (2) Komisija 2025. gada 25. novembrī pieņēma atzinumu par Horvātijas 2026. gada budžeta plāna projektu. Tajā pašā datumā Komisija uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma 2026. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Horvātija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām būs jāizstrādā padziļināts pārskats. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par cilvēkkapitālu Eiropas Savienībā, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2026. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ² Padome pieņēma 2026. gada 21. aprīlī un vienoto nodarbinātības ziņojumu, kā arī ieteikumu par cilvēkkapitālu – 2026. gada 9. martā.
- (3) Komisija 2025. gada 29. janvārī publicēja Konkurētspējas kompasu – stratēģisku satvaru, kura mērķis ir nākamajos piecos gados palielināt Savienības globālo konkurētspēju. Kopš Konkurētspējas kompasa publicēšanas tas ir izmantots Eiropas pusgada darbā, proti, ar tā palīdzību ir nodrošināts, ka dalībvalstu ekonomikas politika atbilst ES stratēģiskajiem mērķiem un ka tiek izveidota vienota pieeja ekonomikas pārvaldībai, kas visā Savienībā veicina ilgtspējīgu izaugsmi, inovāciju un noturību.

² OV C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) 2026. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgads risinās vienlaikus ar Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) noslēguma posma īstenošanu³. Atveseļošanas un noturības plāniem (ANP) līdztekus kohēzijas politikas finansējumam ir bijusi būtiska nozīme, lai rezultatīvi sasniegtu Eiropas pusgada politikas prioritātes, jo šie plāni bija nepieciešami, lai efektīvi pievērstos visām problēmām, kas konstatētas iepriekšējos ciklos konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtiskai to daļai, un Eiropas kohēzijas politikas finansētajās programmās bija jāņem vērā konkrētai valstij adresētie ieteikumi. Tuvojoties ANM darbības beigām, joprojām ir būtiski saglabāt un izmantot ANM ietvaros atbalstītās un īstenotās reformas un investīcijas, jo īpaši tās, kas palīdz risināt konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos konstatētās problēmas.
- (5) Komisija 2026. gada 3. jūnijā publicēja 2026. gada ziņojumu par Horvātiju. Tajā tika izvērtēts, kā Horvātija īstenojusi 2025. gadā tai adresētos ieteikumus un kā tā īsteno ANP. Pamatojoties uz minēto izvērtējumu, ziņojumā par valsti tika identificētas visneatliekamākās problēmas, ar kurām saskaras Horvātija. Tajā tika vērtēts arī Horvātijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķrādītāju sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Padome 2025. gada 21. janvārī pēc Komisijas izvērtējuma un ieteikuma pieņēma ieteikumu, ar ko apstiprina Horvātijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu ⁴. Plāns aptver laikposmu 2025.–2028. gadam un atspoguļo fiskālo korekciju četru gadu garumā. Padome ieteica šādus maksimālos neto izdevumu pieauguma tempus: 6,4 % 2025. gadā, 4,9 % 2026. gadā, 4,1 % 2027. gadā un 3,7 % 2028. gadā, un tiem atbilstošie maksimālie kumulatīvie pieauguma tempi, kas aprēķināti attiecībā pret 2023. bāzes gadu, ir 26,2 % 2025. gadā, 32,3 % 2026. gadā, 37,8 % 2027. gadā un 42,9 % 2028. gadā.
- (7) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un tā sekas ir eksistenciāls pārbaudījums Eiropas Savienībai. Komisija ir aicinājusi dalībvalstis koordinēti pieprasīt Stabilitātes un izaugsmes pakta valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšanu, lai atbalstītu ES centienus panākt strauju un būtisku aizsardzības izdevumu palielinājumu ⁵, un Eiropadome 2025. gada 6. marta sanāksmē atzinīgi novērtēja šo priekšlikumu. Saņēmusi Horvātijas pieprasījumu, Padome 2025. gada 8. jūlijā pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, kas ļauj Horvātijai novirzīties no ieteiktajiem neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem ⁶. Laikposms, kad tiek aktivizēta valsts izņēmuma klauzula (2025.–2028. gads), ļauj Horvātijai pārskatīt valdības izdevumu prioritātes vai palielināt valdības ieņēmumus, lai ilgstoši lielāki aizsardzības izdevumi neapdraudētu fiskālo stabilitāti vidējā termiņā.

⁴ Padomes Ieteikums (2025. gada 21. janvāris), ar ko apstiprina Horvātijas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu (OV C, C/2025/638, 10.2.2025., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/638/oj>).

⁵ Komisijas paziņojums “Aizsardzības izdevumu pieauguma iekļaušana Stabilitātes un izaugsmes paktā”, Brisele, 19.3.2025., C(2025) 2000 final.

⁶ Padomes Ieteikums (2025. gada 8. jūlijs), ar ko Horvātijai ļauj novirzīties no neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem, kurus noteikusi Padome saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 (Valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšana) (OV C, C/2025/3967, 20.8.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3967/oj>).

- (8) Horvātija 2026. gada 7. maijā iesniedza 2026. gada progresa ziņojumu ⁷, informējot par ieteikto neto izdevumu maksimālo pieauguma tempu ievērošanu un tādu reformu un investīciju īstenošanu, ar kurām reaģē uz galvenajām problēmām, kas konstatētas Eiropas pusgada konkrētai valstij adresētajos ieteikumos. Gada progresa ziņojums atspoguļo arī Horvātijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu.
- (9) Reālā IKP pieaugums 2025. gadā bija 3,4 %, un SPCI inflācija bija 4,4 %. Komisijas 2026. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2026. gadā palielināsies par 2,7 % un 2027. gadā par 2,5 %, savukārt SPCI inflācija 2026. gadā plānota 4,6 % apmērā un 2027. gadā 2,7 % apmērā.
- (10) Saskaņā ar *Eurostat* sniegtajiem datiem ⁸ Horvātijas vispārējās valdības budžeta deficīts pieauga no 2,3 % no IKP 2024. gadā līdz 3,0 % no IKP 2025. gadā. Deficīta pieaugums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo valsts finansēto investīciju, publiskā sektora algu un sociālās palīdzības izdevumu pieaugumu. Pamatojoties uz politikas pasākumiem, kas bija zināmi prognozes termiņa datumā, Komisijas 2026. gada pavasara prognozē paredzēts, ka deficīts 2026. gadā būs 2,9 % no IKP un 2027. gadā – 2,7 % no IKP.
- (11) Pamatojoties uz Komisijas aplēsēm, fiskālā nostāja ⁹, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2025. gadā bija ekspansīva, proti, 1,6 % no IKP. Tiek prognozēts, ka gan 2026., gan 2027. gadā tā būs ierobežojoša – attiecīgi 0,3 % un 0,9 % apmērā no IKP.

⁷ 2026. gada progresa ziņojumi ir pieejami https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

⁸ *Eurostat* euro rādītāji, 22.4.2026.

⁹ Fiskālā nostāja tiek definēta kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Tās mērķis ir novērtēt ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālā nostāja tiek mērīta kā starpība starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

- (12) Saskaņā ar *Eurostat* sniegtajiem datiem ¹⁰ Horvātijas vispārējās valdības parāds samazinājās no 57,4 % no IKP 2024. gada beigās līdz 56,3 % no IKP 2025. gada beigās. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2026. gada pavasara prognozē paredzēts, ka parāda attiecība pret IKP līdz 2026. gada beigām samazināsies līdz 55,9 % un līdz 2027. gada beigām samazināsies vēl vairāk – līdz 55,6 %.
- (13) Saskaņā ar *Eurostat* datiem ¹¹ kopējie vispārējās valdības aizsardzības izdevumi Horvātijā 2025. gadā bija 1,5 % no IKP, kas atbilst pieaugumam par 0,5 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar 2021. gada gadu. Saskaņā ar Komisijas 2026. gada pavasara prognozi tie 2026. gadā būs 1,6 % no IKP, kas atbilst pieaugumam par 0,6 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar 2021. gadu ¹².
- (14) Savienība joprojām saskaras ar energoapgādes traucējumu un paaugstināta cenu svārstīguma risku, ko saasina ģeopolitiskā spriedze, kura ietekmē globālos naftas un gāzes tirgus. 2022.–2023. gada enerģētiskās krīzes laikā gūtā pieredze liecina, ka plaši pasākumi, kas nav mērķorientēti, rada lielas fiskālās izmaksas un ir sociāli un ekonomiski neefektīvi. Kopš 2026. gada februārī sākās karš Tuvajos Austrumos, Horvātija ir pieņēmusi fiskālās politikas pasākumus, lai mazinātu augsto enerģijas cenu ietekmi uz mājsaimniecībām un uzņēmumiem ¹³. Tie ietver akcīzes nodokļa samazinājumu dīzeļdegvielai, kas nav mērķorientēts un kura termiņš beigsies 2026. gada 18. maijā, kā arī mērķorientētu atbalstu sabiedriskajam pasažieru transportam, lauksaimniecībai, zivsaimniecībai, akvakultūrai un energoietilpīgai rūpniecībai, kura termiņš beigsies 2026. gada 30. septembrī. Saskaņā ar Komisijas 2026. gada pavasara prognozi šo pasākumu fiskālās izmaksas 2026. gadā būs 0,1 % no IKP. Komisija lēš, ka šiem pasākumiem, ja tie paliktu spēkā līdz 2026. gada beigām, fiskālās izmaksas 2026. gadā sasniegs 0,2 % no IKP.

¹⁰ *Eurostat* euro rādītāji, 22.4.2026.

¹¹ *Eurostat*, valdības izdevumi pēc valdības funkciju klasifikācijas (*COFOG*).

¹² NATO aizsardzības izdevumu definīcija atšķiras no valdības funkciju klasifikācijā (*COFOG*) lietotās aizsardzības izdevumu definīcijas. Turklāt atšķirības varētu izraisīt arī izdevumu, jo īpaši ar militāro ekipējumu saistītu izdevumu, ierakstīšanas laiks, tāpēc ka NATO pārskatos netiek ievēroti nacionālo kontu noteikumi par ierakstīšanas laiku.

¹³ Tas atspoguļo situāciju Komisijas 2026. gada pavasara prognozes termiņa datumā (2026. gada 4. maijs).

- (15) Pamatojoties uz Komisijas aprēķiniem, neto izdevumi Horvātijā 2025. gadā pieauga par 10,9 % un 2024. un 2025. gada kumulatīvais pieaugums bija 30,1 %. Neto izdevumu pieaugums 2025. gadā ir lielāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu un atbilst novirzei 1,8 % apmērā no IKP gada griezumā. Aplūkojot 2024. un 2025. gadu kopā, tiek prognozēts, ka neto izdevumu kumulatīvais pieauguma temps arī pārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu, kas kumulatīvā izteiksmē atbilst novirzei 1,4 % apmērā no IKP. Ņemot vērā valsts izņēmuma klauzulas nodrošināto elastību lielākiem aizsardzības izdevumiem, neto izdevumu kumulatīvā novirze ir 0,9 % apmērā no IKP.
- (16) Pamatojoties uz Komisijas aprēķiniem, tiek prognozēts, ka neto izdevumi Horvātijā 2026. gadā pieaugs par 5,7 % un 2024., 2025. un 2026. gada kumulatīvais pieaugums būs 37,5 %. Neto izdevumu prognozētais pieaugums 2026. gadā ir lielāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu un atbilst novirzei nedaudz vairāk par 0,3 % no IKP gada griezumā. Aplūkojot 2024., 2025. un 2026. gadu kopā, tiek prognozēts, ka neto izdevumu kumulatīvais pieauguma temps arī pārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu, kas kumulatīvā izteiksmē atbilst novirzei 1,6 % apmērā no IKP. Ņemot vērā valsts izņēmuma klauzulas nodrošināto elastību lielākiem aizsardzības izdevumiem un aplūkojot 2024., 2025. un 2026. gadu kopā, neto izdevumu kumulatīvā novirze ir 1,0 % apmērā no IKP.

- (17) Turpmākajos gados publiskās finanses saskarsies ar pieaugošu spiedienu, ko radīs augošās izdevumu vajadzības produktīvām investīcijām, sabiedrības novecošana, pielāgošanās klimata pārmaiņām, aizsardzība, divējādā pārkārtošanās un citas konkurējošas prioritātes. Šā iemesla dēļ ir pamatoti, ka Horvātija uzlabo publisko izdevumu kvalitāti un efektivitāti un piešķir prioritāti izaugsmi veicinošām investīcijām, tostarp vietējā līmenī. Lai gan Horvātija ir panākusi progresu fiskālās sistēmas stiprināšanā, tostarp 2022. gadā Finanšu ministrijā izveidojot izdevumu pārskatīšanas nodaļu, izdevumu pārskatīšanas tvērums un pārredzamība joprojām ir ierobežota. Izdevumu pārskatīšana ir atzīta par noderīgu instrumentu, lai noteiktu efektivitātes pieaugumu un programmu pārklāšanos, un tās rezultātā gūtos ietaupījumus varētu pārdalīt, lai risinātu tādas jaunas fiskālās problēmas kā iepriekš uzsvērtās. Veselība un izglītība ir nozares, kurās Horvātija varētu paplašināt izdevumu pārskatīšanas izmantošanu, jo izdevumi ir salīdzinoši lieli, bet rezultāti ir salīdzinoši zemāki nekā līdzīgās dalībvalstīs. Ņemot vērā pieaugošo nodarbinātību publiskajā pārvaldē, kā arī pastāvīgo darbinieku trūkumu kritiski svarīgās centrālās valdības funkcijās, ir nepieciešama arī visaptveroša publiskās pārvaldes darbaspēka pārvaldības pārskatīšana. Tas liecina par neefektīvu resursu sadali, ko varētu novērst, mērķorientēti optimizējot darbaspēku un veicot stratēģisku pārdali. Horvātijā ir arī kopumā zems klimatisko risku apdrošināšanas segums. Šā iemesla dēļ atlīdzinājumu piešķir uz *ad hoc* pamata. Lai vēl vairāk nodrošinātu pienācīgu finansējumu, Horvātija budžeta plānošanā varētu vēl vairāk integrēt ar klimatu saistītos fiskālos riskus.

- (18) Obligātu e-rēķinu ieviešana 2026. gada janvārī saskaņā ar fiskālo reformu 2.0 un notiekošā nodokļu administrācijas digitālā pārveide palīdzēs uzlabot nodokļu saistību izpildi un samazināt ēnu ekonomikas apmēru; pozitīvas tendences jau ir redzamas 2026. gada 1. ceturkšņa datos. Tajā pašā laikā Horvātija nodokļu izdevumu dēļ zaudē ievērojamu ieņēmumu summu, kas 2023. gadā pārsniedza 4 % no IKP. Turklāt nodokļu izdevumi ne vienmēr ir efektīvi paredzēto politikas mērķu sasniegšanā. Piemēram, šķiet, ka iedzīvotāju ienākuma nodokļa izdevumi, jo īpaši ģimenes pabalsts, vairāk nāk par labu tiem pelnītājiem, kuri saņem augstu atalgojumu. Arī pievienotās vērtības nodokļa (PVN) izdevumi var būt neefektīvi un nepietiekami vērsti uz nevienlīdzības mazināšanu, jo īpaši PVN samazinātajai likmei viesnīcām un restorāniem ir regresīva ietekme. Visbeidzot, sarežģīti nosacījumi var mazināt uzņēmumu ienākuma nodokļa izdevumu efektivitāti, norādot uz to, ka ir iespējas vienkāršot konkrētus nodokļu izdevumus un to administrēšanu. Horvātija gūtu labumu no visaptverošas nodokļu izdevumu pārskatīšanas, lai apzinātu un pārveidotu tos izdevumus, ar kuriem netiek efektīvi sasniegti iecerētie politikas mērķi, ieskaitot ienākumu pārdali vai stimulus vides jomā.
- (19) Horvātija varētu plašāk uzlabot nodokļu sistēmas efektivitāti un progresivitāti, tostarp stiprinot īpašuma nodokļu sistēmu. Ar nesenajām nekustamā īpašuma nodokļu reformām ir veikti nozīmīgi pasākumi. Tomēr pašreizējā regulējuma darbības joma joprojām ir ierobežota, jo tas attiecas tikai uz neapdzīvotiem un sekundāriem īpašumiem un galvenokārt ir balstīts uz atrašanās vietu un lielumu, nevis tirgus vērtību. Uz tirgus vērtību balstīta komponenta ieviešana un pakāpeniska nodokļu bāzes paplašināšana, lai aptvertu plašāku īpašumu klāstu, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā nodokļu maksātāju maksātspēju, palīdzētu palielināt ieņēmumus un nodrošinātu taisnīgāku un efektīvāku nodokļu sloga sadali. Tas arī stiprinātu stimulus mājokļu tirgū laist neapdzīvotus mājokļus.

- (20) Joprojām ir būtiski sistemātiski, jēgpilni un savlaicīgi iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību sekmīgā Savienības finansēšanas instrumentu īstenošanā, kā arī Eiropas pusgada kontekstā.
- (21) Horvātijā kohēzijas politikas programmu īstenošana, kas ietver atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF), Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) un Kohēzijas fonda (KF), pārsniedz ES līmeņa vidējo tempu gan projektu atlases, gan maksājumu ziņā. Ir svarīgi saglabāt pašreizējo tempu, vienlaikus maksimāli palielinot investīciju ietekmi uz vietas. Horvātija jau veic pasākumus saskaņā ar kohēzijas politikas programmām, lai veicinātu konkurētspēju un izaugsmi. Tomēr dažas jomas var būt vēl vairāk jāstiprina, tostarp tās, kas saistītas ar sociālo iekļaušanu, deinstitucionalizāciju, transporta dekarbonizāciju un atjaunīgās enerģijas izvērsšanu, kā arī aprites ekonomiku. Tajā pašā laikā Horvātijai ir jāpaātrina TPF īstenošana, jo līdzekļi ir jāizmaksā līdz 2026. gada beigām. Ir būtiski nodrošināt, ka ātri un efektīvi tiek īstenotas jaunās investīcijas, ko Horvātija ir identificējusi kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskatīšanā, jo īpaši tās, kas saistītas ar piecām Vidusposma pārskatīšanas regulā ¹⁴ noteiktajām prioritātēm.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2025/1914 (2025. gada 18. septembris), ar ko groza Regulas (ES) 2021/1058 un (ES) 2021/1056 attiecībā uz īpašiem pasākumiem stratēģisku problēmu risināšanai vidusposma pārskatīšanas kontekstā.

- (22) Horvātija saskaras ar tādām problēmām vairākās savstarpēji saistītās jomās kā sadrumstalota publiskā pētniecības un inovācijas nozare, sarežģītas pārvaldības struktūras un uzņēmējdarbības vide, ko negatīvi ietekmē regulatīvais slogs, ilgi atļauju piešķiršanas procesi un visilgākie maksājumu periodi Eiropas Savienībā starp uzņēmumiem. Digitālā infrastruktūra lauku un salu teritorijās atpaliek no ES vidējiem rādītājiem. Progress aprites ekonomikas, ēku renovācijas un atjaunīgās enerģijas izvēšanas jomā joprojām ir ierobežots, un to pastiprina sadrumstalotas administratīvās procedūras. Sociālajā jomā nabadzība un ienākumu nevienlīdzība joprojām ir augsta, dažādās nozarēs joprojām trūkst darbaspēka un prasmju, veselības aprūpes pieejamība ir nevienmērīga, jo īpaši lauku apvidos, un bažas joprojām rada mājokļu pieejamība cenas ziņā, jo īpaši lielākajās pilsētās un piekrastes reģionos.
- (23) Horvātijas pētniecības un inovācijas sniegums turpina uzlaboties, taču progresu kavē pastāvīgas strukturālas problēmas, jo īpaši ļoti sadrumstalotā publiskā pētniecības un inovācijas nozare. Šo struktūru lielais skaits vājina resursus un kavē sadarbību, kā rezultātā ir zemāki pētniecības rezultāti un samazinās uzņēmējdarbības un akadēmisko aprindu sadarbības un tehnoloģiju nodošanas iespējas. Pētniecības un inovācijas sistēmas pārvaldība joprojām ir sarežģīta, un politikas pienākumi ir sadalīti starp vairākām struktūrām, radot problēmas plānošanai un īstenošanai. Lai gan Horvātija saskaņā ar atveseļošanas un noturības plānu ir īstenojusi reformas, kuru mērķis ir samazināt publisko pētniecības iestāžu skaitu, būtu lietderīgi palielināt šo centienu tvērumu, vērīenīgumu un īstenošanas tempu. Joprojām pastāv reģionālās atšķirības pētniecības un inovācijas snieguma ziņā, un lielākā daļa pētniecības un inovācijas darbību tiek veiktas Zagrebā, savukārt īpašs atbalsts atsevišķiem reģionālajiem centriem, tostarp cieša saikne ar industriālo pārkārtošanos, palīdzētu uzlabot sniegumu citos reģionos. Publisko pētniecības un izstrādes izdevumu līmenis kā daļa no IKP joprojām ir zemāks par ES vidējo rādītāju un pēdējos gados ir palicis nemainīgs. Arī pētniecībai un izstrādei un inovācijas shēmu ieviešanai atvēlēto uzņēmējdarbības izdevumu daļa uzņēmumos joprojām ir krietni zem ES vidējā rādītāja, īpaši dažos reģionos, un tas veicina neoptimālu sniegumu un zemu produktivitāti apstrādes rūpniecībā. Publiskais atbalsts uzņēmumu pētniecībai un izstrādei ir ierobežots un sadrumstalots, un tehnoloģiju nodošanas darbības joprojām ir maznozīmīgas.

- (24) Horvātijas finansēšanas vidi joprojām galvenokārt atbalsta bankas, un uz tirgu balstītam finansējumam, tostarp mājsaimniecību uzkrājumiem kapitāla tirgos, joprojām ir salīdzinoši mazāka nozīme uzņēmumu finansēšanā, ņemot vērā joprojām zemo tiešās privātās līdzdalības līmeni, neraugoties uz nesenu pozitīvu dinamiku, tostarp veiksmīgiem SPP Zagrebas biržā un privāto investoru interesi par valdības vērtspapīriem. Vietējiem institucionālajiem investoriem, piemēram, pensiju fondiem un apdrošinātājiem, ir ierobežota loma inovatīvu uzņēmumu finansēšanā. Salīdzinoši mazais iekšzemes kapitāla tirgu apjoms un likviditāte un augošs, taču ierobežots iespējkapitāla un privātā kapitāla finansējums pastiprina finansējuma trūkumu inovatīviem uzņēmumiem. Atveseļošanas un noturības plānā, tostarp kapitāla tirgu attīstības stratēģiskajā satvarā, paredzēto reformu mērķis ir veicināt finansēšanas iespēju diversifikāciju. Ir vajadzīgs turpmāks progress, lai palielinātu privāto investoru līdzdalību kapitāla tirgū, nostiprinot finanšpratību un izmantojot pieejamākus ieguldījumu produktus, uzlabotu iespējkapitāla un privātā kapitāla vidi, tostarp stimulējot institucionālo investoru līdzdalību, un palielinātu akciju tirgus pievilcību un uzlabotu vispārējo ieguldījumu vidi, ko panāk ar biržā kotēto uzņēmumu labāku korporatīvo pārvaldību.

- (25) Kā noteikts Konkurētspējas kompāsā, visām ES, valstu un vietējām iestādēm ir jāpieliek lielas pūles, lai izstrādātu vienkāršākus noteikumus un paātrinātu administratīvās procedūras. Komisija ir izvirzījusi vērienīgus mērķus administratīvā sloga mazināšanai – vismaz par 25 % attiecībā uz visiem uzņēmumiem un vismaz par 35 % attiecībā uz MVU. Turklāt tā ir izveidojusi jaunus rīkus šo mērķu sasniegšanai, piemēram, sistemātisku ES regulējuma stresa testu un pastiprinātu dialogu ar ieinteresētajām personām. Horvātijā 66 % uzņēmumu ziņo, ka administratīvo procedūru sarežģītība ir šķērslis, veicot uzņēmējdarbību Horvātijā. Strukturālās problēmas joprojām negatīvi ietekmē Horvātijas uzņēmējdarbības vidi, un darbaspēka un prasmju trūkums, regulējuma sarežģītība un administratīvā neefektivitāte ir būtiski šķēršļi investīcijām un izaugsmei. Atļauju piešķiršanas procesi aizvien ir īpaši apgrūtināši – ar ilgiem būvniecības un vides atļauju termiņiem, tostarp attiecībā uz ražotņu būvniecības un dekarbonizācijas projektiem apstrādes rūpniecībā, kā arī ar sadrumstalotām procedūrām iestādēs un digitālo reģistru ierobežotu sadarbību. Maksājumu kavējumi starp uzņēmumiem ir palielinājušies, un Horvātijā ir reģistrēts ilgākais vidējais maksājumu periods starp uzņēmumiem ES. Nozīmīgi soļi uz priekšu ir atveseļošanas un noturības plānā paredzētie pasākumi publiskās pārvaldes digitalizācijai, konkurences veicināšanai un procedūru vienkāršošanai. Tomēr būtu lietderīgi paplašināt regulējuma vienkāršošanas un administratīvās modernizācijas tvērumu, vērienīgumu un tempu.
- (26) Ir vajadzīgs arī turpmāks progress justīcijas sistēmas efektivitātes jomā, jo tiesvedība civiltiesās un komercietās joprojām ir viena no ilgākajām ES. Pēdējos gados Horvātija ir pavirzījusies uz priekšu reformu un investīciju jomā, tostarp justīcijas sistēmas digitalizācijas jomā, ko stingri atbalsta atveseļošanas un noturības plāns. Tomēr Horvātija joprojām ir viena no dalībvalstīm ar vislielāko neizskatīto civillietu un komercietu skaitu un ilgumu. Tā kā tas ietekmē uzņēmējdarbības vidi un konkurētspēju, būtu lietderīgi, ja Horvātija turpinātu uzlabot civiltiesu un komercietu lietu izskatīšanas efektivitāti, jo īpaši īstenojot papildu reformas, tostarp iespējamās lietu pārvaldības reformas.

- (27) Horvātijas teritoriālā sadrumstalotība ietekmē publiskās pārvaldes efektivitāti un saasina reģionālās atšķirības. Pastāv nelīdzsvarotība starp pienākumiem un resursiem, kā arī administratīvām un finansiālām spējām vietējā līmenī, lai apgūtu finansējumu un sniegtu kvalitatīvus pakalpojumus. Tas veicina sniegto sabiedrisko pakalpojumu nevienmērīgo kvalitāti un palielina administratīvās izmaksas, jo daudzām mazām pašvaldībām trūkst pietiekamu finanšu un administratīvo resursu, lai sniegtu pakalpojumus. Lai gan atveseļošanas un noturības plāns nodrošināja finansiālus stimulus, lai veicinātu vietējo pašvaldību vienību apvienošanos, šo stimulu ieviešana joprojām ir vērsta galvenokārt uz funkciju apvienošanu, savukārt ietekme uz faktiski apvienošanos ir ierobežota. Būtu lietderīgi paplašināt stimulu darbības jomu apvienojumā ar iespējamiem likumdošanas pasākumiem, lai nodrošinātu faktisku apvienošanos. Turklāt valsts līmeņa centienu īstenošana vietējā līmenī, piemēram, pārredzamas atalgojuma sistēmas ieviešana, kā arī uz kompetencēm balstīta pieņemšana darbā un paaugstināšana amatā, varētu palīdzēt uzlabot sabiedrisko pakalpojumu kvalitāti.
- (28) Platjoslas pārklājums lauku un salu teritorijās atpaliek no ES vidējiem rādītājiem. Lai gan to Horvātijas uzņēmumu īpatsvars, kuri kā šķērsli min digitālo infrastruktūru, 2025. gadā samazinājās līdz 36 %, ļoti augstas veiktspējas tīkla (*VHCN*) pārklājums (78,9 %) un lauku *VHCN* (49,1 %) aizvien ir zem ES vidējiem rādītājiem, kas ir attiecīgi 82,5 % un 61,9 %. Joprojām pastāv ievērojama atšķirība optiskās šķiedras kabeļu nodrošināšanā līdz telpām (*FTTP*) lauku apvidos, kas 44,4 % apmērā joprojām ir krietni zem ES vidējā rādītāja 58,8 %, un vidējās joslas 5G pārklājumā, kas lauku apvidos sasniedz tikai 8,5 % salīdzinājumā ar ES 26,2 %. Kavējumi platjoslas un atvilces maršrutēšanas infrastruktūras projektu īstenošanā lauku un piepilsētu apdzīvotajās teritorijās apvienojumā ar joprojām esošo finansējuma trūkumu un strukturālām nepilnībām, piemēram, sarežģītām atļauju piešķiršanas procedūrām, telpiskās plānošanas ierobežojumiem un neatrisinātām mantotās infrastruktūras problēmām, kavē digitālo pārkārtošanos.

- (29) 2025. gadā Horvātijā bija sestā augstākā elektroenerģijas vairumtirdzniecības cena ES, kas negatīvi ietekmēja izmaksu konkurētspēju un kavēja dekarbonizāciju un elektrifikāciju. Uztādītā saules enerģijas jauda ir ievērojami palielinājusies, tomēr saules enerģijas īpatsvars elektroenerģijas ražošanā joprojām ir zems – mazāk nekā 8 %. Ņemot vērā iepriekš minēto, jaunu atjaunīgās enerģijas un nefosilās enerģijas elastības risinājumu ātrāka izvēršana varētu palīdzēt pazemināt elektroenerģijas vairumtirdzniecības augstās cenas. Horvātijas enerģijas tirgus regulatīvā iestāde 2026. gada 27. aprīlī pieņēma atjauninātas tīkla pieslēguma maksas, kas varētu paātrināt atjaunīgās enerģijas izvēršanu. Turpmāks atbalsts atjaunīgās enerģijas, tostarp zaļā ūdeņraža, izvēršanai varētu palīdzēt samazināt Horvātijas rūpniecības augsto siltumnīcefekta gāzu emisiju intensitāti, jo īpaši, ja tas būtu daļa no saskaņota rūpniecības dekarbonizācijas pasākumu kopuma, kas cita starpā ietver arī oglekļa uztveršanu un uzglabāšanu un pieprasījuma pēc mazoglekļa rūpniecības ražojumiem veicināšanu. Lielākas investīcijas elektrotīklā, kas pārsniedz Horvātijas atveseļošanas un noturības plānā iekļautās investīcijas, būs izšķirošas, lai veicinātu atjaunīgās enerģijas izmantošanu Horvātijā. Īstermiņā tam būs vajadzīgi pasākumi hibrīdenerģijas uzkrāšanas un atjaunīgās enerģijas projektu stimulēšanai. 2024. gadā 34 % mājsaimniecību patērētāju bija uzstādīti viedie skaitītāji, kas ir ievērojami mazāk nekā ES mērķrādītājs – 80 %. Lai varētu pilnībā izmantot atjaunīgās enerģijas izmantošanas pieaugumu, būs vajadzīgs ievērojams finansējums viedo skaitītāju ieviešanai papildus atveseļošanas un noturības plānā paredzētajiem pasākumiem, kā arī dinamiskiem līgumiem, lai dotu iespējas patērētājiem un veicinātu pieprasījuma reakciju. 2025. gadā Atjaunīgo energoresursu likuma ietvaros ir veikti ierobežoti pasākumi, lai racionalizētu administratīvās procedūras atjaunīgās enerģijas jomā, taču atļauju piešķiršanas un tīkla pieslēguma procedūras joprojām ir sadrumstalotas un dažos gadījumos neskaidras. Atļauju piešķiršanas un tīkla pieslēguma turpmāka racionalizēšana varētu arī palīdzēt ieviest saules fotoelementu sistēmas daudzdzīvokļu ēkās, kā arī energokopienās, jo šo sistēmu izmantošana joprojām ir niecīga un procedūras ir apgrūtinātas.

- (30) Ir nepieciešami energoefektivitātes pasākumi, lai saglabātu ES finansējuma satvara radīto pozitīvo impulsu un paātrinātu progresu šādās jomās: i) ēku renovācija; ii) energoefektīvu mājokļu, jo īpaši cenas ziņā pieejamu un sociālo mājokļu, nodrošināšana un iii) gāzes un naftas katlu aizstāšana ar siltumsūkņiem un citiem efektīvākiem un zaļākiem risinājumiem. Tomēr, lai sasniegtu ēku dekarbonizācijas mērķrādītājus, ir jāpieliek lielākas pūles papildus ES finansējumam, ņemot vērā to lielo ēku fonda daļu, kas joprojām ir jārenovē, jo īpaši daudzdzīvokļu ēkas. Renovācijas programmas galvenokārt tiek īstenotas ar dotāciju palīdzību, radot ievērojamu privāto investīciju nepietiekamību, kas laikposmā no 2019. līdz 2024. gadam veicināja ierobežotus dzīvojamo ēku enerģijas ietaupījumus. Tāpēc, samazinot vispārējo atkarību no dotācijām un pārejot uz finanšu instrumentiem, var maksimāli palielināt publisko līdzekļu ietekmi, savukārt dotāciju atbalstu varētu precīzāk vērst uz visneaizsargātākajām mājāsaimniecībām un energoneefektīvākajām ēkām.

- (31) Autotransports ir Horvātijā visvairāk izmantotais transporta veids gan pasažieru, gan kravu pārvadājumiem, un tā emisijas kopš 2005. gada ir palielinājušās par 42 %, kas ir viens no lielākajiem palielinājumiem ES. Horvātijas atveseļošanas un noturības plānā un kohēzijas politikā paredzētās reformas un investīcijas jau veicina dzelzceļa infrastruktūras modernizāciju, zaļā transporta popularizēšanu un intelektisku transporta sistēmu ieviešanu. Tomēr joprojām ir vajadzīgi pastāvīgi centieni. Transporta infrastruktūras un dzelzceļa ritošā sastāva modernizācija, sabiedriskā transporta plašāka izmantošana un tā turpmāka zaļināšana, dažādu transporta veidu integrēšana pilsētas teritorijās, aktīvās mobilitātes veicināšana un intelektisku transporta sistēmu ieviešana var ievērojami veicināt transporta nozares dekarbonizāciju, mazināt atkarību no fosilajām degvielām un samazināt gaisa piesārņojumu pilsētu centros. Bezemisiju transportlīdzekļu ieviešanas veicināšana, tostarp izmantojot mērķorientētus nodokļu stimulus dienesta automašīnām, un uzlādes infrastruktūras nostiprināšana pilsētu teritorijās, lai padarītu to labāk funkcionējošu, cenas ziņā pieejamu un pieklūstamu, varētu palīdzēt palielināt elektrotransportlīdzekļu īpatsvaru, kas 2025. gadā joprojām bija viens no zemākajiem ES. 2024. gadā Horvātijā bija pārlicinoši zemākais atjaunīgās enerģijas īpatsvars transporta nozarē Eiropas Savienībā pēc samazinājuma 2022. gadā, ko izraisīja noteikumi par biodegvielām, kuros tika samazināti sodi degvielas piegādātājiem par to, ka transporta degvielām netika piemaisītas biodegvielas. Šis sodu pagaidu samazinājuma termiņš beidzās 2026. gada janvārī, un paredzams, ka tas palīdzēs novērst neseno atjaunīgās enerģijas īpatsvara samazināšanos transporta nozarē. Par prioritāti varētu uzskatīt to, ka pakāpeniski tiek atceltas fosilā kurināmā subsīdijas, ar ko mērķtiecīgi nemazina enerģētisko nabadzību un kas nenovērš reālas bažas par enerģētisko drošību, kavē elektrifikāciju un nav būtiskas rūpniecības konkurētspējai. Horvātijā fosilā kurināmā subsīdijas, tostarp ārkārtas cenu griesti naftas produktiem un gāzei, kas 2026. gada martā tika ieviesti degvielas uzpildes stacijām pie automaģistrālēm, kā arī daļēja akcīzes nodokļa atmaksa par dīzeļdegvielu komerciālajā transportā, ir ekonomiski neefektīvas, papildina atkarību no fosilajām degvielām un mazina stimulus elektrifikācijai un pārejai uz bezemisiju transportlīdzekļiem un citiem ilgtspējīgiem risinājumiem.

- (32) Ņemot vērā Horvātijas pakļautību ar klimatu saistītiem riskiem un to pieaugošo ekonomisko ietekmi, Horvātija gūtu labumu arī no pielāgošanās klimata pārmaiņām un ilgtspējīgas ūdens apsaimniekošanas politikas straujas īstenošanas, labākas koordinācijas un sistemātiskas uzraudzības dažādās nozarēs un līmeņos, pamatojoties uz dabā balstītām un klimatnoturīgām investīcijām stratēģiskajā/kritiskajā infrastruktūrā, tostarp piekrastes un salu teritorijās. Tā kā apdrošināšanas segums pret laikapstākļu izraisītiem un ar klimatu saistītiem notikumiem joprojām ir viens no zemākajiem ES, proti, aptuveni 2 %, ir jārada spēcīgāki stimuli klimata risku apdrošināšanai, jo īpaši attiecībā uz plūdiem un ugunsgrēkiem.
- (33) Progress virzībā uz aprites ekonomiku joprojām ir lēns – augsts līmenis atkritumu apglabāšanai poligonos, būtiskas atšķirības županijas līmenī attiecībā uz sadzīves atkritumu dalītu savākšanu, kavēšanās atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras pabeigšanā un aprites materiālu izmantošana krietni zem ES vidējā rādītāja. Lai gan Horvātija pakāpeniski uzlabo savu stratēģisko un tiesisko regulējumu ar mērķi uzlabot atkritumu apsaimniekošanu un aprites ekonomiku, īstenošana joprojām atpaliek, un tas negatīvi ietekmē gan vidi, gan konkurētspēju. Ir jāuzlabo materiālu apritīgas izmantošanas rādītājs, lai samazinātu materiālu izmantošanas ietekmi uz vidi, vienlaikus palielinot Horvātijas stratēģisko neatkarību no importētām izejvielām. Būtu arī lietderīgi, ja Horvātija vairāk ieguldītu remonta un atkalizmantošanas centros un pieņemtu pasākumus, stimulus vai nodokļu atvieglojumus otrreizējo izejmateriālu integrēšanai jaunos produktos.
- (34) Ņemot vērā cilvēkkapitāla izšķirošo nozīmi Savienības konkurētspējas un stratēģiskās autonomijas uzlabošanā, Padome 2026. gadā ieteica dalībvalstīm rīkoties, lai steidzami risinātu ar cilvēkkapitālu saistītās strukturālās problēmas prasmju, izglītības un mācību jomā, kuras kavē konkurētspēju. Horvātijai adresētie 2026. gada ieteikumi var palīdzēt īstenot Padomes ieteikumu par cilvēkkapitālu Savienībā.

- (35) Horvātijas darba tirgū turpinās pozitīvas tendences, lai gan pastāvīgas strukturālas un reģionālas problēmas negatīvi ietekmē konkurētspēju un izaugsmes potenciālu. Daudzās nozarēs tiek ziņots par darbaspēka un prasmju trūkumu. Lai gan nodarbinātības līmenis ir sasniedzis rekordaugstu atzīmi, novēršot atšķirību no ES vidējā rādītāja un tuvojoties Horvātijas 2030. gada mērķrādītājam, tas joprojām ir īpaši zems neaizsargātām grupām, piemēram, vecāka gadagājuma cilvēkiem, mazprasmīgiem darba ņēmējiem un personām ar invaliditāti. Arī personu ar invaliditāti nodarbinātības līmeņa atšķirība joprojām ir viena no augstākajām ES. Reģionālās atšķirības attiecībā uz līdzdalību darba tirgū aizvien ir ievērojamas. Ierobežota dalība pieaugušo izglītībā, jo īpaši ārpus lielākajiem pilsētu centriem, ierobežo darba tirgum būtiskās prasmes un veicina prasmju neatbilstību, kas joprojām pārsniedz ES vidējo rādītāju. Horvātija īsteno pasākumus darba tirgus vajadzību apmierināšanai, kurus atbalsta atveseļošanas un noturības plāns un Eiropas Sociālais fonds Plus. Šie pasākumi ietver aktīvu darba tirgus politiku, prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas programmas un reformas, lai labāk integrētu ārvalstu darba ņēmējus darba tirgū. Tomēr šie centieni būtu jāpastiprina un jāpadara efektīvāki, precīzāk pievēršoties neaizsargātām grupām, novēršot apmācības nepilnības un nodrošinot apmācības saskaņošanu ar darba tirgus vajadzībām, stimulējot pieaugušo dalību izglītībā un uzlabojot darba tirgum būtiskās prasmes, tostarp izmantojot augstas kvalitātes mācību programmas dažādos izglītības līmeņos. Izglītības sistēmas reformas pilnīga īstenošana ir būtiska, lai panāktu lielāku līdzdalību agrīnā pirmsskolas izglītībā un aprūpē (*ECEC*) un nodrošinātu vairāk mācību laika skolās, stiprinātu pamatprasmes un nodrošinātu labāku pamatu turpmākai izglītībai un prasmju apguvei. Kavējumi vajadzīgās infrastruktūras pabeigšanā neļauj laikus īstenot pilnas dienas mācīšanas modeli, kam būtu jāpalielina mācību stundu skaits un jāuzlabo pamatprasmes, savukārt eksperimentālās īstenošanas progresa novērtējums joprojām nav veikts. Ir jāturpina centieni palielināt kvalificētu skolotāju, jo īpaši *ECEC* skolotāju un fizikas un citu zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātņu un matemātikas (*STEM*) priekšmetu skolotāju, īpatsvaru, lai novērstu pastāvīgo skolotāju trūkumu, kas var apdraudēt izglītības kvalitāti, jo īpaši attālos un lauku apvidos.

- (36) Neraugoties uz progresu un politikas centieniem, Horvātija saskaras ar ievērojamām sociālām problēmām. Nabadzības un ienākumu nevienlīdzības rādītāji ir samazinājušies dažām grupām, jo īpaši bērniem, bet joprojām ir augsti, jo īpaši vecāka gadagājuma cilvēku, personu ar invaliditāti un lauku apvidos dzīvojošo vidū, un progress virzībā uz valsts nabadzības samazināšanas mērķrādītāju 2030. gadam ir lēns. Sociālo pārvedumu, izņemot pensijas, ietekme uz nabadzības mazināšanu ir viena no vajākamajām ES, un minimālo ienākumu shēmu un bezdarbnieka pabalstu adekvātums un segums joprojām ir ierobežots. Nesenajiem grozījumiem pensiju likumā, tostarp labvēlīgākai indeksācijas formulai, pensijas ikgadējas piemaksas ieviešanai, minimālās pensijas palielināšanai un pabalstiem par ilgāku darba mūžu, būtu jāpalīdz uzlabot pensiju adekvātumu. Piekļuve ilgtermiņa aprūpei joprojām ir nepietiekama, un piekļuve mājās un kopienā balstītai aprūpei ir ierobežota, ņemot vērā augošo pieprasījumu, augstos personīgos izdevumus un vecāka gadagājuma cilvēku neapmierinātās aprūpes vajadzības, kas ir vienas no augstākajām ES. Tas rada nesamērīgu aprūpes slogu neformālajiem aprūpētājiem, jo īpaši sievietēm, samazinot viņu līdzdalību darba tirgū. Šo problēmu risināšana veicinātu augšupēju sociālo konvergenci.
- (37) Centieni pievērsties veselības aprūpes ilgtspējai, pieejamībai un kvalitātei turpinās, taču tie joprojām pārāk lēni nodrošina labākus rezultātus veselības jomā, un šie centieni varētu būt precīzāk vērsti, savukārt profilaksei tika pievērsta ierobežota uzmanība. Veselības aprūpes darbinieku nevienmērīgs sadalījums joprojām ir būtisks šķērslis veselības aprūpes pieejamībai salās, attālos un lauku apvidos. Lai novērstu darbaspēka trūkumu, ir jāpalielina veselības aprūpes darbinieku skaits un jāuzlabo apmācība, pieņemšana darbā un noturēšana darbā, īpašu uzmanību pievēršot ģeogrāfiskajām atšķirībām.
- Lai gan e-veselība tiek nostiprināta, to iedzīvotāju īpatsvars, kuri izmanto tiešsaistes veselības aprūpes pakalpojumus, joprojām ir viens no zemākajiem ES. Profilaktiski novēršama mirstība pēdējo desmit gadu laikā ir samazinājusies tikai nedaudz, un, lai nepieļautu vai aizkavētu slimību rašanos, ir vajadzīgi pasākumi, kas precīzāk vērsti uz galvenajiem dzīvesveida riska faktoriem, kā arī pastiprināta koordinācija publiskajā pārvaldē ārpus veselības nozares.

- (38) Horvātijā bažas joprojām rada mājokļu pieejamība cenas ziņā. Piedāvājumu ierobežo liels neapdzīvotu mājokļu un īstermiņa īres mājokļu īpatsvars, jo īpaši galvenajās pilsētās un piekrastes teritorijās, un cenu pieaugums kopumā atbilst ienākumu pieaugumam, negatīvi ietekmējot pieejamību cenas ziņā. Horvātija ir pieņēmusi Nacionālo mājokļu politikas plānu līdz 2030. gadam un jau ir īstenojusi dažus no plāna pasākumiem, tostarp mājokļu nodokļa reformas, taču ir vajadzīgas turpmākas reformas, lai uzlabotu mājokļu tirgu un palielinātu pieejamību cenas ziņā. Mājokļu politikas plāna efektīva un koordinēta īstenošana, jo īpaši vietējā līmenī veikti būtiski pasākumi, lai stiprinātu mājokļu piedāvājumu teritorijās ar augstu pieprasījumu un aktivizētu neapdzīvotus mājokļus, uzlabotu situāciju cenas ziņā pieejamu mājokļu jomā. Horvātijai trūkst arī valsts līmeņa uzraudzības sistēmas attiecībā uz sociālajiem mājokļiem, kas būtu decentralizēta un tiktu pārvaldīta vietējā līmenī. Lai gan vietējām pašvaldībām ir labas iespējas noteikt vietējo sociālo mājokļu vajadzības, valsts uzraudzības sistēma labāk aptvertu mājokļu problēmas neaizsargātām grupām visā valstī un nodrošinātu informāciju atbilstošai politikas rīcībai attiecībā uz cenas ziņā pieejamiem mājokļiem un sociālajiem mājokļiem.
- (39) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2026. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu 2026. gada ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. Attiecībā uz Horvātiju 1. ieteikums palīdz īstenot pirmo, otro un trešo ieteikumu par eurozonu, 2. ieteikums palīdz īstenot ceturto ieteikumu par eurozonu, 3. ieteikums palīdz īstenot septīto, devīto un desmito ieteikumu par eurozonu, 4. ieteikums palīdz īstenot septīto ieteikumu par eurozonu un 5. ieteikums palīdz īstenot piekto ieteikumu par eurozonu,

AR ŠO IESAKA Horvātijai 2026. un 2027. gadā rīkoties šādi.

1. Veikt pasākumus neto izdevumu kontrolei, lai tie atbilstu maksimālajiem pieauguma tempiem, ko Padome ieteica 2025. gada 21. janvārī, ņemot vērā būtisko novirzi, ko Komisija reģistrējusi 2025. gadā un ko tā prognozējusi 2026. gadam attiecībā pret ieteikto neto izdevumu maksimālo apjomu, vienlaikus izmantojot Padomes aktivizētajā valsts izņēmuma klauzulā paredzēto elastību. Palielināt kopējos aizsardzības un drošības izdevumus un gatavību, vienlaikus nodrošinot parāda ilgtspēju un izdevumu efektivitāti, kā arī pakāpeniski pielāgojot budžetu, lai uzturētu strukturāli lielākus aizsardzības izdevumus. Nodrošināt, ka visi pasākumi, kas veikti, lai mazinātu krīzes izraisīto enerģijas cenu kāpuma ietekmi, ir pagaidu pasākumi, kas vērsti uz neaizsargātu mājtsaimniecību aizsardzību vai energoietilpīgu uzņēmumu vajadzību apmierināšanu, saglabā stimulus taupīt enerģiju, vienlaikus nodrošinot, lai to fiskālās izmaksas būtu saderīgas ar saistībām saskaņā ar ES fiskālo sistēmu. Uzlabot publisko izdevumu efektivitāti, stiprinot izdevumu regulāru pārskatīšanu kā budžeta struktūras neatņemamu sastāvdaļu. Pārskatīt nodokļu izdevumu efektivitāti. Turpināt īstenot reformu, kura attiecas uz regulāriem īpašuma nodokļiem, pabeidzot nepieciešamās administratīvās infrastruktūras izveidi un ieviešot uz vērtību balstītu sistēmu.
2. Nodrošināt saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu īstenoto reformu un investīciju nepārtrauktību. Saglabāt īstenošanas tempu kohēzijas politikas programmās, attiecīgā gadījumā balstoties uz pārdali stratēģiskajām prioritātēm un elastības iespējām, par kurām panākta vienošanās kohēzijas politikas satvara vidusposma pārskatīšanā.

3. Veicināt publisko pētniecības institūtu un augstskolu konsolidāciju, sadarbību un attiecīgā gadījumā apvienošanu. Veicināt investīcijas pētniecībā un inovācijā un pētniecības un inovācijas koordināciju un pārvaldību, vienlaikus ņemot vērā reģionālās atšķirības. Turpināt uzlabot piekļuvi daudzveidīgam finansējumam un padziļināt kapitāla tirgus, vēl vairāk atvieglojot privāto un institucionālo investoru līdzdalību, paplašinot iespējkapitālu, novēršot šķēršļus iekļaušanai biržas sarakstā un stiprinot korporatīvo pārvaldību. Vienkāršot regulējumu un samazināt administratīvo slogu, uzlabojot koordināciju starp valdības līmeņiem un integrējot digitālos rīkus, un racionalizēt atļauju piešķiršanu, lai atbalstītu tīru industriālo pārkārtošanos. Apvienot vietējā līmeņa publiskās pārvaldes funkcijas un/vai pašvaldības un uzlabot cilvēkresursu pārvaldību. Turpināt uzlabot justīcijas sistēmas efektivitāti. Paātrināt platjoslas izvēršanu nepietiekami apkalpotās teritorijās, jo īpaši lauku apvidos un salās.
4. Paātrināt atjaunīgās enerģijas izmantošanu, lai pazeminātu elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas, modernizējot elektrotīklus un investējot elektroenerģijas uzkrāšanā. Veicināt viedo skaitītāju ieviešanu un sekmēt dinamiskus līgumus. Racionalizēt atļauju piešķiršanas un tīkla pieslēguma procedūras atjaunīgajiem energoresursiem un energokopienām. Paātrināt energoefektivitātes pasākumu īstenošanu un veicināt efektīvus un zaļus risinājumus siltumapgādei un dzesēšanai. Veicināt ilgtspējīgu pilsētas transportu un dzelzceļu un autotransporta elektrifikāciju. Pakāpeniski atcelt fosilā kurināmā subsīdijas, īpaši transporta nozarē. Novērst dabas apdraudējumu risku, uzlabojot pārvaldību, ieguldot klimatnoturībā un radot stimulus klimata risku apdrošināšanai. Turpināt veicināt aprites ekonomiku.

5. Samazināt darbaspēka un prasmju trūkumu, likvidējot šķēršļus darbaspēka līdzdalībai, stiprinot izglītību visos līmeņos, jo īpaši attiecībā uz pamatprasmēm un *STEM* prasmēm, un nodrošinot pietiekami daudz kvalificētu skolotāju. Stiprināt prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju un uzlabot mācīšanos darbavietā. Precīzāk vērst aktīvu darba tirgus politiku uz neaizsargātām grupām un pastiprināt centienus piesaistīt, attīstīt un noturēt talantus. Ar precīzāk vēršiem pasākumiem samazināt nabadzību un ienākumu nevienlīdzību, palielinot sociālo pabalstu adekvātumu un vienlaikus saglabājot fiskālo ilgtspēju. Uzlabot piekļuvi formālajai ilgtermiņa aprūpei mājās un kopienā balstītai aprūpei. Līdzsvarot veselības aprūpes darbinieku un iestāžu ģeogrāfisko sadalījumu, ieguldīt e-veselībā un stiprināt profilaksi. Palielināt mājokļu piedāvājumu teritorijās ar lielu pieprasījumu un uzlabot cenas ziņā pieejamu un sociālo mājokļu uzraudzību.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs/priekšsēdētāja*
